

10 PREGUNTAS A DAVID OTERO

Por Nacho Blanco

MIGUEL VILLAR

David Otero é escritor

- ¿É doado escribir?** Se tes algo que contar e que non sexa a túa vida... si.
- O mellor libro de todos os tempos:** «Sempre en Galiza», de Castela.
- ¿Existe a inspiración?** Se traballas orientado para aprender, pois si.
- A última historia que leu titulábase:**
«El secreto del bosque viejo» de Dino Buzzati.
- O pulso da literatura galega, ¿é bo?** Si é moi bo... ata a hai mala.
- Seu lugar para o retiro e o traballo é..** A aldea de Terreboredo, na casa de Ameixeiras, da parroquia de Santo André.
- ¿Cara a onde vai o ser humano?** Cara a adiante, pero dando voltas arredor de si. Mareándose. Que a cabeza bule pouco.
- A literatura ¿pode mudar o mundo?** Axuda. Se o é de verdade, vai diante. Orienta e provoca (non soamente convoca).
- Deixaría de escribir por...**
Por perder o equilibrio e botar man dunha axuda. A morte.
- Todos os días soña con...**
Galicia. Para que sexa definitivamente determinada. Lugar do pobo galego.

VERSOS PARA NAVEGAR

O PEN CLUBE PUBLICA DENTRO DA SÚA COLECCIÓN «ARTE DE TROBAR» A POESÍA COMPLETA DE XOHANA TORRES

Era unha mocíña cando en Ferrol empezou a navegar polo mar da literatura, nas clases de Carballo Calero ou prestando a súa voz para espazos radiofónicos nos que recitaba a Prado Nogueira, Isidro Conde, Tomás Barros ou Avilés de Taramancos. Nunca deixou de navegar Xohana Torres Fernández (Santiago, 1931). Nun ciclo celebrado en Compostela baixo o título de *Homenaje a la poesía gallega* (febreiro e marzo de 1955) botou man ao temón e fixou o seu rumbo: «Aquí estou eu, galega e muller e o meu cometido está en facer saber que ocupo o espazo que me corresponde». Alí estaban coma testemuñas do que dicía Uxío Novoneyra, Alonso Montero, Méndez Ferrín, Ramón Lorenzo Vázquez, Franco Grande ou Xosé Manuel Beiras, entre outros.

A navegación levouna, 46 anos despois daquel recital de Santiago, á Real Academia Galega onde na súa toma de posesión como académica confirmou que o rumbo seguía sendo o mesmo: «Debo engadir que tamén neste acto están implicadas numerosas escritoras que hai tempo irromperon con forza na nosa literatura. As mulleres sostemos a metade do ceo. Estaremos, pois, a agardalas». A súa navegación ten como norte os versos do primeiro poemario que publicou: «Soidá, máis múltiple / por repetirse en todo / como se comezase un froito a cada hora».

Agora aparece neste volume, no que a edición dos textos está a cargo de Luciano Rodríguez e a do libro do PEN Clube, dentro da colección Arte de Trobar e coa axuda de Caixanova, toda a poesía reunida de Xohana Torres, unha muller a que o editor destes poemarios sitúa perfectamente cando di que para ela «vivir e navegar ou navegar e vivir vén sendo o mesmo», contradicindo, explica Luciano Rodríguez, as fermosas palabras dos vellos mariñeiros de Fernando Pessoa: «Navegar é

XURXO LOBATO

Xohana Torres é membro da Real Academia Galega

POESÍA

«Xohana Torres. Poesía reunida»

Xohana Torres. PEN Clube. Arte de Trobar. 325 páxinas. 14 euros.

***

preciso; viver não é preciso».

Non debeu ser doado convencer a Xohana Torres da necesidade de publicar este libro, sabendo que é unha muller que só deixa amosar a palabra, que foxe todo o que pode do público e que leva como bandeira do seu barco literario a lingua que lle aprendeu a

avo: «En min sempre levita Lola ingravida, / cun acompañamento sonoro de paraísos, / seu perfil en realce pola extrema, / Sibila en Ribadavia, chombra moura, / bendita sexa a que esmaga os acios / para facer o viño como se fose a luz...».

Aínda que so se refire as composicións de Tempo de ría, Lucina Rodríguez resume moi ben o que se pode atopar nesta poesía reunida de Xohana Torres: un conxunto de fotos efémeras que ela fixa nas augas do poema para que sigan navegando eternamente polos ollos dos lectores, que seguirán tecendo e destecendo o mito da realidade.

Por se quedasen dúbidas Xohana Torres confirma o dito nun dos poemas de Estacións ao mar: «O mar, o mar, os signos estelares, a dilatada noite. Tempestade de verán / E a gran lúa de agosto. O mar, esa viaxe e a area que pisamos. O mar, / a crise, a continúa cadencia onde se escolta a vida, / O mar, o mar, nin outra cousa quero». Este poema está escrito todo en letras maiúsculas nestes versos para navegar.

Rodri García

LETRAS LIBRES
Damián Villalán

Valores

Dicía Spinoza que non desexabamos as cousas porque fosen boas, senón que eran boas porque as desexabamos. O filósofo xudeoportugués-holandés tivo que publicar anonimamente e con pé de imprenta falso os libros onde dicía esta clase de cousas. Os defensores dos Valores, aqueles calvinistas coñecedores do Ben, pelexaron asañadamente para que se prohibe a circulación das súas obras, que a Igrexa Católica non tardou en incorporar ao Índice e que non puideron lerse en castelán ata data tan serodia como 1878. Pero a senda do relativismo e do individualismo moral quedou insinuada para sempre.

Tamén a dunha ética deista e mesmo atea. A Spinoza non lle fixo falta crer nun deus transcendente para ser unha boa persoa, un campión da liberdade de pensamento e un adiantado do laicismo. Grazas á súa obra, Europa soubo que podía haber vida moral sen que andase polo medio o pecado nin as ameazas dun deus terrorífico, construído a imaxe e semellanza dos seus predicadores.

A vitoria de Bush volve facer moi recomendable a lectura da *Ética* e o *Tratado teolóxico-político*, pois produce perplexidade e mesmo algún desacougo ver estes días tantas reverencias, sobre todo cando proveñen de acérrimos defensores do liberalismo político e económico, cara aos valores triunfantes nas eleccións USA, moito máis distantes dos que mantiña Spinoza que dos que proclamaban os seus perseguidores. Facer sentir a forza da lei para prohibir que os homosexuais poidan casar ou que as mulleres poidan abortar delata unha actitude fundamentada anti-liberal, un intento de impoñerlle aos demais as crenzas propias. Polo visto, o medo á liberdade non é propiedade exclusiva do rampante neo-puritanismo de esquerdas (teimosamente empeñado en exiliar a Shin-Chan), senón que tamén fai o seu agosto entre os novos conservadores, tan liberais no que respecta á desregulación do mercado de traballo ou á estratexia da guerra preventiva como rixidamente solidarios da intolerancia moral que encarnan George Bush e os seus electores seica rebordantes de conviccións firmísimas.

Se cadra é mellor ter algunhas conviccións menos e algunhas dúbidas máis. A vida é moi curta, quizais non sexa máis que unha paréntese entre unha nada e outra nada. E non parece a mellor elección gasta en facerlla difícil aos outros, en engadirlle sufrimento ao sufrimento. Se hai un pecado nefando, imperdonable, sen dúbida é ese.

LETRAS EN GALEGO

CUALIFICACIÓN

*** MOI BO

** BO

* CORRECTO

● MELLORABLE